

I. MİLLETLERARASI TÜRK HALK EDEBİYATI VE FOLKLOR KONGRESİ'NİN ARDINDAN

Ali YAKICI(*)

11-12 Ekim 1988 tarihinde Konya veni bir kültür ve sanat olayına sahne oldu: I. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folklor Kongresi. . .

Kongre, sempozyum ve seminerlerin amacının ilk plânda ilmî görüşlerin, ilmî buluşların ortaya konması ve bilim dünyasına tanıtılması olduğu muhakkaktır. Fakat bununla birlikte, aynı saha da çalışma yapan insanların il ve ülke duvarlarını aşarak birbiriyle tanıştığı, çalışmalarını hakkında bilgi verdiği bilgi ve düşünce alış verişinde bulunduğu gerçeği de gözden uzak tutulmamalıdır. Dolayısıyla bu toplantılar, hem bilgi alış verişinin yapıldığı, hem de dostlukların kurulup pekiştirildiği organizeler olması bakımından önemlidir. Bu durum, Konya'da gerçekleştirilen, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü'nü tertip ettiği bu kongrede bir defa daha yaşanmış ve görülmüştür.

Kongre, Tertip Heyeti Başkanı ve Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Halil Cin tarafından açılmıştır. Konuşmasında, selçuk Üniversitesi'ni bir kültür olimpiyatları merkezi haline getirme çabasında olduklarını belirten Cin, halk edebiyatı ve folklorun tarihi gelişmesi, millet hayatında oynadığı rol ve önemine temas etmiş, Türk halk edebiyatı ve folklorunun içinde bulunduğu durumu değerlendirmiş ve problemlerine değinmiştir. Milletlerarası olduğu için açış konuşması Fransızca olarak da tekrarlanmıştır.

Kongreye Türkiye'den katılan delegeler adına bir konuşma yapan ve Selçuk Üniversitesi'ndeki görevine kısa bir süre önce başlayan Prof. Dr. Saim Sakaoğlunun da Kongrenin normal seyri içindeki aktif rolü ve yakın alâkaları, katılanları çok memnun bırakmıştır.

Başta Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere Sovyetler Birliği, Federal Almanya, Finlandiya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Romanya, Kıbrıs, İran, İtalya gibi çeşitli ülkelere de bilim adamı ve araştırmacının katıldığı Kongre üç oturum halinde gerçekleşti. Oturumlara göre konuşmacılar ve tebliği başlıkları sırasıyla şöyledir:

I. Oturum:

Başkanlar:

Prof. Dr. Bahaeddin Ögel,

Dr. Xénia Celmarova

Konuşmacılar:

Prof. Dr. Örcün Barışta(Türkiye);

"Doğu Karadeniz Bölgesi el sanatları."

Tursunay Sakim(Çin Halk Cumhuriyeti);

"Uğurlu sayılar inancı."

Dr. Mehmet Önder(Türkiye);

"Konya'nın bilinmeyen halk

Çağatay Koçar(Federal Almanya);

"Türkistan halk edebiyatında Nasrettin Hoca."

Ali Öztürk(Türkiye);

"Türk efsanelerinde Şamanizmin izleri."

Ali Yakıcı(Türkiye);

"Konya aşıklık geleneği içinde Âşık Mehmet'in yeri".

(*) Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Ed. Eğt. Böl. Araştırma Görevlisi.

Golam Gafuroğlu(Çin Halk Cumhuriyeti):
"Uygur halk tarihi şarkıları hakkında."
Nevzat Türkten(Türkiye);
"Türk folklorunda asker mektupları".

II. Oturum:

Başkanlar:

Prof. Dr. Örcün Barışta, **Prof. Dr. Mihail P. Guboğlu**.

Konuşmacılar:

Dr. Eren Akçiçek (Türkiye);
"Anne sütü ile ilgili âdet ve inançlar, Türk halk hekimliğinde anne sütü."
Dorit Klebe-Wontroba(Federal Almanya):
"silifke kaşık oyunları."
Harid Fedâi(Kıbrıs);
"Kıbrıs'lı Âşık Kenzi'nin destanları."
İrfan Ünver Nasrattinoğlu(Türkiye);
"Afyonkarahisarlı Nancei Ahmet."
Muhtarkan Orazbayoğlu Abaylat(Çin Halk Cumhuriyeti);
"Hasan Evliya hakkında."
Prof. Dr. Saim Sakaoğlu(Türkiye);
"Anadolu efsanelerinde "pınarda kaybolan tes" motifi ve yayılma sahaları üzerine."
Doç. Dr. Hamdi Hasan(Yugoslavya);
"Yugoslavya'da Silistre kalesinin 1779 yılında Ruslar tarafından kuşatılması ile ilgili tesbit edilen destanlar."

III. Oturum:

Başkanlar:

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, **Harid Fedâi**.

Konuşmacılar:

Prof. Dr. Mihail P. Guboğlu(Romanya);
"Oğuz/uz(Gaga/uz) halk edebiyatı folklorundan bir-iki tarihi efsane ve bir demet tarihsel türkü."

Nail Tan

(Türkiye);

"İllerimizin meşhur folklorik özellikleri".

Habib İdrisi

(İran);

"İran'da yaşayan azeri Türklerinin düğün merasimleri."

Metin Ergun

(Türkiye);

"Özbek Türklerinin intizar destanı."

Doç. Dr. Kamil Nerimanoğlu Veliyev

(Çekeslovakya);

"Türk ve Slovak halk edebiyatları arasındaki benzerlik."

Ferhat Kurban Karahanlı

(Çin Halk Cumhuriyeti);

"Çağatayça tarihi bir musiki mecmuası üzerine."

Konuşmacılara pilaketlerin verilmesinden sonra Kongre, Rektör Prof. Dr. Halil Cin tarafından yapılan kapanış konuşmasıyla sona ermiştir.

Kongrenin açılışında bir konuşma yapan Federal Almanya Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Dr. Eckehart Eickhoff'ın toplantıyı onurlandırması ve ünlü şarkiyatçı Anna Maria Chimell'e Selçuk Üniversitesinin fahri doktorluk ünvanının verilmesi sevindirici bir husus olurken, Kongreye Elazığ'dan katıldığı halde babasının ölümü üzerine "Bingöl efsanelerinin Türk efsaneleri içindeki yeri" konulu tebliğini sunamadan Konya'dan ayrılan Yard. Doç. Dr. Ali Berat Alptekin'in durumu üzüntü vermiştir.

Ayrıca, Türkiye'nin tanıtılması için yoğun çaba sarfedildiği günümüzde, böylesine geniş muhtevalı olan ve büyük ilgi gören milletlerarası bir toplantıya TRT Televizyonunun ana haber bülteninde yer vermemiş olması dikkat çekmiş ve üzüntü yaratmıştır.

YOZGATLI HÜZNÎ'DEN BİR KİTÂ

Senin ta'na sînemi itdim hedef ben râzıyım
Hânc-i nazm-ı atfıkın köhne bir enkâzıyım
Gence mâlik kasr-ı kâşâne değil virânedir
Ol sebebden bir numûne sâl-i hurde mâzıyım